

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2006
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2006
Avaldamismärge:	

Kirikute ja koguduste seadus

Vastu võetud 12.02.2002

[RT I 2002, 24, 135](#)

jõustumine 01.07.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
25.02.2003	RT I 2004, 14, 91	25.03.2004
28.06.2004	RT I 2004, 54, 391	10.07.2004
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse ülesanne on põhiseadusega igapäevasele tagatud usuvabaduse teostamiseks sätestada kirikute, koguduste, koguduste liitude, kloostrite ja usuühingute liikmeks astumise kord ning nende tegevuse reguleerimine.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[[RT I 2002, 61, 375](#)- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Usulised ühendused

(1) Usulised ühendused on kirikud, kogudused, koguduste liidud ja kloostrid.

(2) Kirik käesoleva seaduse mõistes on episkopaalse struktuuriga ja kolme üldkirikliku usutunnistusega õpetuslikult seotud vähemalt kolme vabatahtlikult liitunud koguduse ühendus või on jaotatud vähemalt kolmeks koguduseks ja kes tegutseb põhikirja alusel, valitud või nimetatud juhatuse juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

(3) Kogudus käesoleva seaduse mõistes on ühte usku tunnustavate füüsiliste isikute vabatahtlik ühendus, kes tegutseb põhikirja alusel ja valitud või nimetatud juhatuse juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

(4) Koguduste liit käesoleva seaduse mõistes on vähemalt kolme vabatahtlikult liitunud ja ühte usku tunnustavate koguduste ühendus, kes tegutseb põhikirja alusel ja valitud või nimetatud juhatuse juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud korras.

(5) Klooster käesoleva seaduse mõistes on ühte usku tunnustavate füüsiliste isikute vabatahtlik ühiseluline ühendus, kes tegutseb vastava kiriku või iseseisva põhikirja alusel ja valitud või nimetatud kloostriülema juhtimisel ning kantakse registrisse käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

§ 3. Usulise ühenduse põhitegevus

(1) Kiriku, koguduse, koguduste liidu ja kloostri põhitegevus on oma usu tunnustamine ja viljelemine, eeskätt jumalateenistuste, usuliste koosolekute ja talituste vormis, ning usutunnistusekohane või oikumeeniline

moraali-, eetika-, haridus-, kultuuri-, diakoonia-, sotsiaalse rehabilitatsiooni alane või muu tegevus väljaspool kirikule või kogudusele iseloomulikke usuliste talituste ja teenistuste vorme.

(2) Kiriku, koguduse, koguduste liidu ja kloostri eesmärk või põhitegevus ei või olla majandustegevuse kaudu tulu saamine.

(3) Kiriku, koguduse, koguduste liidu ja nende asutuse juhatustel ning kloostriülemal on õigus anda usulise ühenduse tegevust puudutavaid akte vastavalt põhikirjas sätestatud korrale.

§ 4. Usuühing

(1) Usuühing on füüsiliste või juriidiliste isikute vabatahtlik ühendus, kelle põhitegevus on usutunnistusekohane või oikumeeniline moraali-, eetika-, haridus-, kultuuri-, diakoonia-, sotsiaalse rehabilitatsiooni alane tegevus väljaspool kirikule või kogudusele iseloomulikke usuliste talituste vorme ning kes ei pea olema seotud konkreetse kiriku, koguduste liidu või kogudusega.

(2) Usuühing kantakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse mittetulundusühingute seadusega (RT I 1996, 42, 811; 1998, 96, 1515; 1999, 10, 155; 23, 355; 67, 658; 2000, 55, 365; 88, 576; 2001, 56, 336; 93, 565) ettenähtud korras. Usuühingu põhikirja seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks võib registrit pidava maakohus peatada registrisse kandmise menetluse kuni kaheks kuuks ning pöörduda seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine, või pädeva asutuse poole eksperdiarvamuse saamiseks.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 5. Õigusvõime

(1) Usuline ühendus on eraõiguslik juriidiline isik, kelle suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seadust, kuivõrd käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(2) Usulise ühenduse põhikirjas võib ette näha erisusi mittetulundusühingute seaduses liikmeskonna ja juhtimise kohta sätestatud, kui need tulenevad usulise ühenduse ajalooliselt väljakujunenud õpetusest ja struktuurist.

(3) Usulise ühenduse ümberkujundamine teist liiki juriidiliseks isikuks ei ole lubatud.

(4) Usulise ühenduse õigusvõime tekib tema kandmisega usuliste ühenduste registrisse (edaspidi *register*) ning lõpeb tema kustutamiseга registrist.

(5) Kirikusse või koguduste liitu kuuluv kogudus, kes ei ole registrisse kantud, samuti kirikusse kuuluv klooster, kes ei ole registrisse kantud, ei ole juriidiline isik.

§ 6. Asukoht

(1) Kiriku, koguduse ja koguduste liidu asukohaks on koht, kus asub kiriku, koguduse ja koguduste liidu juhatus, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti. Kloostri asukohaks on koht, kus asub kloostri hoone või hoonete kompleks.

(2) Kiriku, koguduse ja koguduste liidu juhatus asub Eestis, olenemata tema vaimuliku keskuse asukohast.

§ 7. Nimi

(1) Usulise ühenduse nimi peab olema kirjutatud ladina tähtedega ja sisaldama vastavat sõna «kirik», «kogudus», «koguduste liit» või «klooster» ning selgelt erinema teistest mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidiliste isikute nimedest ega või olla eksitav tegevuse eesmärgi, ulatuse ega õigusliku vormi osas. Usuline ühendus võib oma nimes kasutada sõnade «kogudus» või «koguduste liit» asemel vastavat omanimetust, kui see tuleneb usulise ühenduse ajalooliselt väljakujunenud nimekasutustavast.

(2) [Kehtetu - RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

(3) Usuline ühendus, kelle huve on kahjustatud tema nime õigustamatu kasutamisega, võib nõuda selle õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti tekitatud kahju hüvitamist.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

2. peatükk ÜKSİKISIKU USUVABADUS

§ 8. Üksikisiku õigused

(1) Igal isikul on õigus vabalt valida, tunnistada ja kuulutada oma usulisi veendumusi, kui see ei kahjusta avalikku korda, tervist, kõlblust ega teiste inimeste õigusi ja vabadusi.

(2) Keegi ei ole kohustatud andma andmeid oma usutunnistuse või kogudusse kuulumise kohta, välja arvatud kriminaalmenetluse käigus kahtlustatav, süüdistatav, kohtualune ja kannatanu.

(3) Igal isikul on õigus lahkuda kogudusest, teatades enne oma otsusest koguduse juhatusele. Igal isikul on õigus lahkuda kloostrist, teatades enne oma otsusest kloostriülemale.

(4) Piiratud teovõimega isiku usutunnistust või kuulumist kogudusse ei ole tema eestkostjal õigus muuta.

(5) Õigus osaleda kiriku, koguduse või koguduste liidu juhatuse ja ametiisikute valimistel on vähemalt 18-aastastel teovõimelistel liikmetel, kui põhikiri ei sätesta teist vanusemäära.

(6) Igale isikule on tagatud õigus saada maetud vastavalt oma usutunnistusele.

(7) Sugulaste, eestkostjate või hooldajate puudumisel viib usutunnistusekohase matusetalituse läbi lahkunu kogudus, kui on teada surnu kuuluvus kogudusse.

[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 9. Usuliste talituste täitmine ravi-, õppe-, hoolekande- ja kinnipidamisasutustes ning väeosades

(1) Ravi-, õppe-, hoolekande- ja kinnipidamisasutustes viibijal ning kaitseväelasel on õigus täita usulisi talitusi vastavalt oma usutunnistusele, kui see ei kahjusta avalikku korda, tervist, kõlblust, nendes asutustes kehtestatud korda ega teiste seal viibivate isikute õigusi.

(2) Jumalateenistusi ja usulisi talitusi ravi-, õppe- ja hoolekandeadutustes korraldab usuline ühendus omaniku või asutuse juhi, kinnipidamisasutustes vangla direktori, kaitseväes väeosa ülema ning Kaitseliidus maleva pealiku loal.

§ 10. Lapse kuulumine kogudusse

(1) Iga isik, kes on vähemalt 15-aastane, võib iseseisvalt astuda koguduse liikmeks või lahkuda kogudusest vastavalt põhikirjas ettenähtud korrale.

(2) Noorem kui 15-aastane laps võib kuuluda kogudusse oma vanemate või eestkostja loal.

3. peatükk USULISTE ÜHENDUSTE ASUTAMINE, REGISTRISSE KANDMINE NING ÜHINEMINE, JAGUNEMINE JA LÕPETAMINE

§ 11. Usulise ühenduse asutamine

(1) Kiriku, koguduste liidu, kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse ning kirikusse mittekuuluva kloostri asutamiseks sõlmivad asutajad asutamislepingu.

(2) Asutamislepingus tuleb märkida:

1) asutatava kiriku, koguduse, koguduste liidu või kirikusse mittekuuluva kloostri nimi, asukoht, aadress ja tegevuse eesmärk;

2) asutajate nimed ja elu- või asukohad, samuti asutajate isiku- või registrikoodid;

3) asutajate kohustused;

4) juhatuse liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad.

(3) Asutamislepingu s#/#mimisega kinnitatakse selle lisana kiriku, koguduste liidu, koguduse või kirikusse mittekuuluva kloostri põhikiri.

(4) Kirikusse või koguduste liitu kuuluda sooviv kogudus asutatakse ja tema juhatuse valitakse vastava kiriku või koguduste liidu põhikirja alusel, kui nimetatud põhikiri ei näe ette koguduse iseseisva põhikirja vastuvõtmist. Asutamiskoosoleku käik protokollitakse. Protokollile lisatakse koguduse asutajate nimekiri, milles on näidatud nende elukohad ja isikukoodid, koos asutajate allkirjadega.

(5) Kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse või kirikusse mittekuuluva kloostri asutamislepingule kirjutavad alla kõik asutajad.

(6) Kiriku või koguduste liidu asutamisleping ja sellega kinnitatud põhikiri peavad olema notariaalselt tõestatud; asutamislepingule võib alla kirjutada asutaja esindaja.

(7) Kirikusse kuuluv klooster asutatakse vastava kiriku põhikirjaga ettenähtud korras, asutamiskoosoleku käik protokollitakse. Protokollile lisatakse kloostri asutajate nimekiri, milles on näidatud nende elukohad ja isikukoodid, koos asutajate allkirjadega.

[RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 12. Põhikiri

(1) Usulise ühenduse põhikiri peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) nimi ja asukoht;
- 2) tegevuse eesmärk ja õpetuslik alus;
- 3) kohustuslikud usulised talitused;
- 4) juhtimis- ja järelevalveorganite struktuur, nende moodustamise kord, pädevus ja volituste tähtaeg;
- 5) juhatuse liikmete valimise või nimetamise kord ja esindusõigusega seotud piirangud;
- 6) vaimulike staatus, hierarhia, teenistussuhted ja teenistusriietus;
- 7) vara moodustumise, kasutamise ja käsutamise kord;
- 8) põhikirja vastuvõtmise, muutmise, täiendamise alused ja kord;
- 9) tegevuse lõpetamise alused ja kord;
- 10) usulise ühenduse liikmeks vastuvõtmise ning liikmeskonnast väljaastumise ja väljaarvamise tingimused ja kord;
- 11) liikmete õigused ja kohustused või kord, kuidas võib liikmetele kohustusi kehtestada.

(2) Kui kirik või koguduste liit muudab oma põhikirja, millega kaasneb kiriku muutumine koguduste liiduks või koguduste liidu muutumine kirikuks, peavad nimetatud otsuse poolt olema ja selle allkirjastama kõigi vastavasse kirikusse või koguduste liitu kuuluvate koguduste esindajad. Allkirjad otsusel peavad olema notariaalselt kinnitatud.

(3) Usulise ühenduse põhikirja muudatus jõustub vastava kande tegemisel registrisse.

(4) Usulisel ühendusel võivad olla osakonnad ja asutused, kui see on ette nähtud põhikirjaga. Osakonnad ja asutused ei ole juriidilised isikud. Osakonna või asutuse organid ja nende pädevus nähakse ette põhikirjas.

§ 13. Registrisse kandmise avaldus

(1) Registrisse kantakse kogudus, kuhu kuulub vähemalt 12 täisealist teovõimelist liiget.

(2) Usulise ühenduse kandmiseks registrisse esitab usulise ühenduse juhatus avalduse, milles näidatakse käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud andmed, ja sellele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed.

(3) Avaldusele lisatakse:

- 1) asutamisleping ja sellega kinnitatud põhikiri või asutamiskoosoleku protokoll ja vastava kiriku või koguduste liidu juhatuse poolt kinnitatud põhikiri;
- 2) juhatuse liikmete notariaalselt kinnitatud allkirjanäidised;
- 3) sidevahendite (telefon, faks vms) numbrid;
- 4) tõend riigilõivu tasumise kohta.

(3¹) Välislepingu alusel tegutsev usuline ühendus lisab avaldusele põhikirja ja asutamislepingu asemel välislepingu teksti.

(4) Kirikusse kuuluv klooster ja kirikusse või koguduste liitu kuuluv kogudus, kes on juriidiline isik vastavalt oma põhikirjale või kiriku või koguduste liidu põhikirjale, kantakse registrisse sama kohtu juures, kuhu on kantud see kirik või koguduste liit. Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud dokumendid selle koguduse või kloostri kohta esitab registrile vastava kiriku või koguduste liidu juhatus.

(5) Kui kirikusse või koguduste liitu kuuluvad kogudused ja kloostrid ei ole vastava kiriku või koguduste liidu põhikirja kohaselt juriidilised isikud, esitab selle kiriku või koguduste liidu juhatus registrile koos enda registrisse kandmise avalduse ja selle lisadega oma koguduste ja kloostrite nimekirja kiriku või koguduste territoriaalses lõikes. Nimekirjas on märgitud iga koguduse või kloostri nimi, aadress ning esmamainimise või asutamise aeg.

(6) Registrile esitatavale muule avaldusele kirjutab alla vähemalt üks juhatuse liige vastavalt põhikirjas sätestatud korrale.

(7) Registrile esitataval avaldusel peavad allkirjad olema notariaalselt kinnitatud.

[RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 14. Registrisse kandmise menetluse peatamine ja registrisse kandmata jätmine

(1) Usulise ühenduse seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks võib registrit pidava maakohtu esimees peatada registrisse kandmise menetluse kuni kaheks kuuks ning pöörduda seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine, või pädeva asutuse poole ekspertiisandamise saamiseks.

- (2) Registripidaja ei kanna usulist ühendust registrisse, kui:
- 1) usulise ühenduse põhikirja või muud dokumendid ei vasta seaduse nõuetele;
  - 2) usulise ühenduse tegevus kahjustab avalikku korda, tervist, kõlblust või teiste inimeste õigusi ja vabadusi.
- (3) Registrisse kandmise avalduse tagasilükkamisel peab registripidaja ära näitama tagasilükkamise põhjuse. [RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 15. Registrisse andmete kandmine ja nende muutmine

- (1) Registrisse kantakse:
- 1) usulise ühenduse nimi;
  - 2) usulise ühenduse asukoht ja aadress;
  - 3) usulise ühenduse esmamainimise või asutamise aeg;
  - 4) põhikirja vastuvõtmise aeg;
  - 5) juhatuse liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad;
  - 6) juhatuse esindusõiguse erisused vastavalt käesoleva seaduse § -s 24 sätestatule;
  - 7) muud seaduses sätestatud andmed.
- (2) Registrisse kantud andmete muutumisel esitab usulise ühenduse juhatus avalduse muudatuste registrisse kandmiseks. Avaldus esitatakse käesoleva seaduse § 13 lõigetes 4-7 sätestatud korras.
- (3) Koguduse või kloostri liitumisel kiriku või koguduste liiduga ja koguduse või kloostri väljaastumisel või väljaarvamisel sealt esitab vastava kiriku või koguduste liidu juhatus registrile dokumendid käesoleva seaduse § 13 lõikes 4 toodud korras või nimekirja muudetud kujul § 13 lõikes 5 toodud korras.

§ 16. Ühinemine, jagunemine ja lõpetamine

- (1) Usulise ühenduse ühinemine, jagunemine ja lõpetamine toimub mittetulundusühingute seaduses mittetulundusühingute kohta ettenähtud korras, kui põhikirja või käesolev seadus ei sätesta teisiti, ning sellest teatatakse registrile vastavalt käesoleva seaduse § 13 lõigetele 4-7.
- (2) Usulise ühenduse lõpetamine ja likvideerimine toimub:
- 1) põhikirjaga ettenähtud alusel ja korras;
  - 2) usulisse ühendusse kuuluvate koguduste või liikmete arvu vähenemisel alla seaduses või põhikirjas sätestatud suuruse;
  - 3) usulise ühenduse pankroti väljakuulutamisel;
  - 4) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud alusel ja korras.
- (3) Minister, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud asjade korraldamine, taotleb kohtult usulise ühenduse sundlõpetamist, kui:
- 1) usulise ühenduse tegevus või põhikirja on vastuolus seaduse või põhiseadusega;
  - 2) usulise ühenduse tegevuses ilmnevad käesoleva seaduse § 14 lõike 2 punktis 2 nimetatud tunnused;
  - 3) usulise ühenduse tegevus ei vasta tema põhikirjalistele eesmärkidele;
  - 4) usulise ühenduse põhitegevuseks saab majandustegevus.

4. peatükk USULISTE ÜHENDUSTE REGISTER

§ 17. Registri pidamine

- (1) Usuliste ühenduste register on mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri osa, mille suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kohta õigusaktides sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.
- (2) Usuliste ühenduste registrit peetakse Eestis asuvate usuliste ühenduste kohta.
- (3) Usuliste ühenduste registrit peavad maakohtute registriosakonnad (edaspidi *registripidaja*) oma tööpiirkonnas asuvate usuliste ühenduste kohta.
- (4) Kirikusse või koguduste liitu kuuluvad kogudused ja kloostrid kantakse usuliste ühenduste registrisse kiriku või koguduste liidu asukoha järgi. [RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 18. Avaliku toimiku ja registritoimikuga seotud piirangud

(1) Usulise ühenduse avalikus toimikus säilitatakse dokumente, mille usuline ühendus on registripidajale seaduse kohaselt esitanud.

(2) Usulise ühenduse registritoimikuga võib tutvuda isik, kellel on selleks õigustatud huvi.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 19. Usulise ühenduse registrikaardi andmed

(1) Usulise ühenduse registrikartoteegi registrikaardi vormi kehtestab justiitsminister oma määrusega .

(2) Registrikaardile kantakse järgmised andmed:

- 1) registrikood ja registrikannete järjekorranumbrid;
- 2) nimi;
- 3) asukoht ja aadress;
- 4) esmamainimise või asutamise aeg;
- 5) põhikirja vastuvõtmise aeg ja põhikirja muutmise aeg;
- 6) juhatuse liikmete andmed;
- 7) juhatuse liikmete ja likvideerijate esindusõiguse kord, kui see erineb seaduses ettenähtud üldreeglid;
- 8) ühinemine ja jagunemine;
- 9) lõpetamine;
- 10) likvideerija andmed;
- 11) pankrotihalduri andmed;
- 12) pankroti väljakuulutamise ja pankrotimenetluse lõppemine;
- 13) registrist kustutamine;
- 14) livideeritud usulise ühenduse dokumentide hoidja andmed;
- 15) kande kuupäev ja kandeotsuse täitnud isiku ning kande otsustamiseks pädeva isiku allkiri, nimi ja amet;
- 16) viited varasematele ja hilisematele kannetele ning märkused.

5. peatükk VAIMULIK JA JUHATUS

§ 20. Vaimulik

(1) Usulise ühenduse vaimulik võib olla isik, kellel on hääleõigus kohalike omavalitsuste valimistel. Vaimulikule esitatavad muud nõuded kehtestab usuline ühendus.

(2) Usulise ühenduse juhatusel on õigus kutsuda vaimulikku väljastpoolt Eestit ning taotleda töö- ja elamisluba välismaalasest vaimulikule vastavalt välismaalaste seaduses (RT I 1993, 44, 637; 1999, 50, 548; 54, 582; 71, 686; 88, 808; 101, 900; 2000, 25, 148; 33, 197; 40, 254; 2001, 16, 68; RT III 2001, 7, 75; RT I 2001, 58, 352) ja muudes õigusaktides sätestatule.

§ 21. Vaimuliku teenistusriietus

(1) Usulise ühenduse põhikirjas ettenähtud vaimuliku teenistusriietust on õigus kanda ainult isikul, kellele usuline ühendus on selleks loa andnud. Nimetatud piirang ei laiene juhul, kui vaimuliku teenistusriietuseks on üldlevinud riietus.

(2) Usuline ühendus, kelle huve on kahjustatud tema vaimuliku teenistusriietuse õigustamatu kasutamisega, võib nõuda vaimuliku teenistusriietuse õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti sellega tekitatud kahju hüvitamist.

§ 22. Pihisaladus

Vaimulik ei või avaldada temale erapihil või hingehoidlikul vestlusel usaldatut, samuti isikut, kes erapihil või hingehoidlikul vestlusel käis.

§ 23. Juhatus

(1) Kirikul, kogudusel ja koguduste liidul peab olema juhatus. Juhatuse liikmete minimaalne ja maksimaalne arv nähakse ette põhikirjas.

(2) Juhatuse liige võib olla isik, kellel on hääleõigus kohalike omavalitsuste valimistel.

(3) Kloostri puhul käsitatakse juhatusena käesoleva seaduse mõttes kloostriülemat.

§ 24. Juhatuse esindusõigus ja juhatuse liikme vastutus

Juhatuse esindusõiguse ja juhatuse liikme vastutuse suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seaduses sätestatud, kui põhikirja ei sätesta teisiti.

6. peatükk USULISE ÜHENDUSE VARA

§ 25. Varalised õigused ja kohustused

(1) Kirikul, kogudusel ja koguduste liidul on õigus võtta oma liikmetelt liikmemaksu põhikirjas ettenähtud korras.

(2) Usulisel ühendusel on õigus võtta tasu usuliste talituste eest, korraldada sihtotstarbelisi korjandusi, vastu võtta annetusi ja pärandvara ning saada sissetulekuid oma varadest.

(3) Usulise ühenduse vara hulka kuuluvaid kultuurimälestisi võib usuline ühendus pantida, anda kasutusse või võõrandada juhatuse otsuse alusel, arvestades muinsuskaitseadusega (RT I 2002, 27, 153) kehtestatud nõudeid. Kirikusse või koguduste liitu kuuluvad kogudused teostavad seda õigust kiriku või koguduste liidu juhatuse loal põhikirjas ettenähtud või põhikirja alusel kehtestatud korras.

(4) Kiriku või koguduste liidu põhikirja võib sätestada, et kirikusse või koguduste liitu kuuluvad kogudused võivad kinnisasju anda kasutusse, koormata piiratud asjaõigustega või võõrandada kiriku või koguduste liidu juhatuse loal põhikirjas ettenähtud või põhikirja alusel kehtestatud korras.

(5) Usuline ühendus korraldab raamatupidamise vastavalt raamatupidamise seaduses sätestatule ja oma põhikirjale.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 26. Järelevalve

(1) Põhikirjas kehtestatud korra kohaselt määratakse revisjon või audiitorkontroll.

(2) Juhatuse ja muu organi liikmed peavad võimaldama revidendil või audiitoril tutvuda kõigi revisjoni või audiitorkontrolli läbiviimiseks vajalike dokumentidega ning andma vajalikku teavet.

(3) Revidendid või audiitorid koostavad revisjoni või audiitorkontrolli tulemuste kohta aruande, mille esitavad revisjoni või audiitorkontrolli määranud organile.

§ 27. Usulise ühenduse tegevuse lõpetamisel järelejäänud vara kasutamine

(1) Kirikusse või koguduste liitu kuuluva koguduse või kloostril lõpetamisel läheb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järelejäänud vara vastavale kirikule või koguduste liidule.

(2) Kiriku, koguduste liidu, kirikusse või koguduste liitu mittekuuluva koguduse või kloostril põhikirjalise tegevuse lõpetamisel läheb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järelejäänud vara üle riigile ning seda võib kasutada ainult heategeval või hariduslikul otstarbel.

7. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 28. Käesoleva seaduse kohaldamine usulistele ühendustele

(1) Enne 2002. aasta 1. juulit asutatud usulistele ühendustele kohaldatakse nende usuliste ühenduste registrisse kandmiseni käesoleva seaduse § -des 1-3, 5-10, 16 ja 20-27 sätestatud.

(2) Siseministeriumi juures peetavasse kirikute, koguduste ja koguduste liitude registrisse kantud usulised ühendused saavad registrisse kantud andmeid muuta, täiendada ja kustutada enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korras kuni 2005. aasta 1. jaanuarini.
[RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 29. Registrisse kandmise avaldus

(1) Enne 2002. aasta 1. juulit asutatud ning Siseministeriumis registreeritud usuline ühendus, kes vastab käesoleva seaduse nõuetele, kantakse registrisse tema avalduse alusel.

(2) Registrisse kandmise avalduses tuleb märkida käesolevas seaduses sätestatud andmed ning avaldusele tuleb lisada tema Siseministeriumis registreerimise tunnistus ja seaduses sätestatud dokumendid, välja arvatud asutamisleping või asutamiskoosoleku protokoll.

(3) Usulise ühenduse põhikiri peab registrisse kandmiseks olema viidud kooskõlla käesolevas seaduses sätestatuga.

(4) Registrisse kandmise avaldus vaadatakse läbi kahe kuu jooksul, arvates avalduse ja kõigi muude ettenähtud dokumentide esitamisest.

[RT I 2004, 14, 91- jõust. 25.03.2004]

§ 30. Märked registrites

(1) Siseministeriumis registreeritud usulise ühenduse registrisse kandmisel tehakse registripidaja teate alusel kirikute, koguduste ja koguduste liitude registrisse sellekohane märg.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist asutatud usulise ühenduse registrisse kandmisel tehakse registrisse märgi varasema registreerimise kohta Siseministeriumis, näidates ära endise registrinumbri.

§ 31. Lõpetamine

(1) Siseministeriumis registreeritud usulised ühendused, kelle registrisse kandmiseks ei ole 2005. aasta 1. jaanuariks avaldust esitatud või kelle nimetatud tähtaja jooksul esitatud registrisse kandmise avaldus on jäetud rahuldamata, loetakse sundlõpetatuks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 märgitud põhjustest tuleneval sundlõpetamisel kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse § -s 95 sätestatud korda.

[RT I 2004, 54, 391- jõust. 10.07.2004]

§ 32. Usulise ühenduse nimi

(1) Usulise ühenduse kandmisel registrisse teeb registripidaja järelepärimise Siseministeriumile kirikute, koguduste ja koguduste liitude registris sama või sarnase nime esinemise kohta.

(2) Taotletavat nime ei kanta registrisse, kui selle nime või nimega eksitavalt sarnase nime all on registreeritud registris või Siseministeriumis teine usuline ühendus enne taotlejat.

§ 33-34. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 35. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. juulil.